

de digitale

AlleMansKroniek

Redactie: Ap Middelkamp, Roland Oosting en Jan Roelof de Haan
 Reacties en bijdragen naar: redactie@assermannenkoor.nl

24-1

INHOUD

Van de voorzitter	2
Van de Bestuurstafel	3
VoorUITzien...Kerstconcerten	4
Lied van de Moorsoldaten	5
Mijnheer Dinges...	6
Adem en stem	7
Artikel: Het Asser Mannenkoor, eeuwig jong	9 t/m 13

1^e repetitie:
7 september !

Van de voorzitter

In de laatste kroniek van juni heb ik jullie een mooie zomer toegewenst, ontspanning en rust en ga je op vakantie een heel prettige vakantie. Nou de vakantie in Europa had heel wat verrassingen in petto, en heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Van extreme hitte, plensbuien, overstromingen, hagelbuien met catastrofale gevolgen voor auto's, caravans en tenten, modderstromen, bos/natuurbranden en aardverschuivingen, die de nodige ellende veroorzaakten. Ik weet natuurlijk niet welke van onze leden één van deze extremen heeft meegemaakt, maar je zult het maar meemaken.

Maar aan alles komt een eind dus ook aan de vakantieperiode, al zijn er natuurlijk altijd mensen die in het goedkopere voor- en/of naseizoen nog even hun graantje meepikken. En waarom ook niet de hoofdprijs betalen kan altijd wel en velen van ons hebben de mogelijkheid en tijd om het seizoen wat te verlengen. Toch hoop ik dat de meeste leden hun muzikale accu weer op hebben kunnen laden want het nieuwe seizoen gaat weer beginnen. Normaal starten wij eind augustus maar omdat "de Schulp" per 1 september weer opengaat, wordt het nu ietsje later. Fons heeft ons allen dit per rondmailing al laten weten.

En waar gaan we mee beginnen? Juist ja, met het kerstrepertoire. Nummers waar we al mee begonnen waren weer afstoffen en oppoetsen en ook nog nieuwe nummers instuderen. Kortom er ligt nog een hele uitdaging voor ons.

Als jullie dit lezen is de eerste bestuursvergadering alweer achter de rug. En dat zal ook met de commissies weer gaan gebeuren, gewoon weer opstarten na het zomerreces. De druk ligt op dit moment nog niet zo hoog maar die zal de komende tijd vanzelf omhoog gaan. Ik wens jullie allemaal veel succes bij het weer oppakken van allerlei activiteiten, werkzaamheden en regelingen.

Kortom, we gaan weer beginnen en ik hoop dat we in de komende tijd nog een paar nieuwe leden mogen begroeten om het AMK nog meer volume te geven. Dat is zeker de moeite waard om voor de kerstconcerten, op een aantal prachtige locaties, die voor ons liggen wat extra reclame te maken.

Met vriendelijke groet, **Wim van Dijke**.

Van de bestuurstafel *door Roland Oosting*

Het bestuur heeft op 23 augustus weer eens vergaderd, de laatste keer was in mei.

We hebben het over de volgende onderwerpen gehad:

- Het bestuur besluit om volgens artikel 5, lid 1c van de statuten het lidmaatschap van Dennis Wood te beëindigen. Dennis is verhuisd en heeft vanaf oktober niets meer van zich laten horen. De secretaris zal een brief met het besluit aan Dennis sturen en hem verzoeken om de zangmap en de kleding te retourneren.
- Onze statuten zijn in geen jaren aangepast aan de huidige tijd. Fons heeft al het nodige voorwerk verricht en zal samen met John de statuten aanpassen. Met name de verantwoordelijkheden worden onder de loep genomen. Als ze klaar zijn zal eerst het bestuur er een besluit moeten nemen en dan worden ze aan de leden voorgelegd in de jaarvergadering van 2024. Bij goedkeuring kunnen we ermee naar de notaris. De kosten worden in het budget van 2024 opgenomen.
- De kerstconcerten. Alle locaties zijn vastgelegd. We zingen in Assen, Rolde, Smilde en Norg. Het programma wordt nog vastgesteld door de muziekcommissie en de dirigent. Begeleiding door Jan de Roos en Inge Muntendam. Half november gaat de concertcommissie de locaties bekijken. De aankleding zal sober zijn, als er een kerstboom in de ruimte staat is dat voldoende. De kaarten voor het gratis toegankelijke concert in de Schulp zullen we voor een deel rechtstreeks aan de doelgroep proberen te geven. Hiervoor zal contact gezocht worden met de voedselbank.
 - Het bestuur besluit om in principe mee te doen aan het bevrijdingsconcert op 5 mei 2024 in de Jozefkerk in Assen. We hebben een aantal voorwaarden (financieel, repertoire en eigen dirigent en begeleiding) en als die akkoord zijn dan gaan we definitief besluiten.
- Opvolging secretaris en penningmeester. Onze secretaris gaat op termijn verhuizen naar zuidelijker streken. Het is dus zaak om zo spoedig mogelijk een vervanger te vinden. Hetzelfde geldt voor de penningmeester wiens termijn in februari volgens jaar afloopt. Ap stelt zich niet herkiesbaar en dus moet er een andere penningmeester worden gevonden.

We willen beide nieuwe functionarissen graag een paar maanden met de huidige mannen laten meelopen om ingewerkt te worden. Als je interesse hebt meld dat dan bij de voorzitter.

We moeten ons wel realiseren dat een vereniging beide functionarissen beslist nodig heeft. Als we geen kandidaten kunnen vinden is het voortbestaan van het koor in gevaar.
- Alle commissies komen even aan bod
 - Muziekcie: druk bezig met kerstconcert, akkoord met deelname aan bevrijdingsconcert en schuift daarom het geplande concert naar verder in het jaar.
 - Concertie heeft vergaderd over de kerstconcerten op 22 augustus en ziet geen problemen.
 - Potgrondcie geen bijzonderheden
 - P&Rcie heeft vergaderd op 22 augustus en zal de kerstconcerten met de gebruikelijke posters, persuitingen, radio en tv onder de aandacht van het publiek brengen.
 - Kledingcie is bezig met de aan te kopen nieuwe broeken.
 - Activiteitencie krijgt vanuit het bestuur het verzoek om te onderzoeken of een bezoek aan het Emslagermuseum mogelijk is.
 - Lief en leedcie heeft geen recente meldingen ontvangen van ziekte.

VOORUITZIEN:

KERSTCONCERTEN
ASSER MANNENKOOR

2023

14 december

Koepelkerk - **Smilde**

16 december

Jacobuskerk - **Rolde**

21 december

De Schulp - **Assen**

22 december

Margaretakerk - **Norg**

AlleMansKroniek

Positieve kritiek horen we graag.

Stuur je reactie naar: redactie@assermannenkoor.nl

Ge
knipt!

Uit: Dagblad van
Het Noorden 23/8/23

Een ode aan het lied van de Moorsoldaten

MARCEL LOODEN

ESTERWEGEN Het wereldberoemde Moorsoldatenlied, net over de Gronings-Drentse grens gecomponeerd, wordt in de schijnwerpers gezet. Het bestaat 90 jaar.

Werd er ooit een beroemder lied in een concentratiekamp gecomponeerd? Vast niet. Het Moorsoldatenlied zag het licht in Börgermoor, net over de grens met Groningen en Drenthe, 90 jaar geleden. En dat feit laat het Herinneringscentrum Esterwegen niet zo maar voorbij gaan.

„Wij hebben twee nieuwe versies van het lied laten opnemen en brengen die naar buiten via YouTube en onze andere digitale kanalen”, vertelt woordvoerder Martin Koers. „Eén versie is instrumentaal en wordt gespeeld door violisten, de andere is de echte gezongen versie.”

Het Herinneringscentrum in Esterwegen, over de grens bij Vlagtwedde, besteedt op verschillende manieren aandacht aan de vijftien concentratiekampen die onder het nazi-regime in het Emsland stonden. Kampen waarin politieke tegenstanders van Hitler zaten en later ook krijgsgevangenen. Vernietigingskampen waren het niet, maar duizenden mensen vonden er wel de dood, door uitputting, ziekte of een mensonterende behandeling.

Een van de eerste kampen was dat in het dorp Börgermoor. In de zomer van 1933, enkele maanden na het aan de macht komen van Hitler, kwamen daar de eerste gevangenen aan. Onder hen waren communisten, kunstenaars en anderen die de politiek van de nazi's verafschuwden en waar mogelijk bestreden.

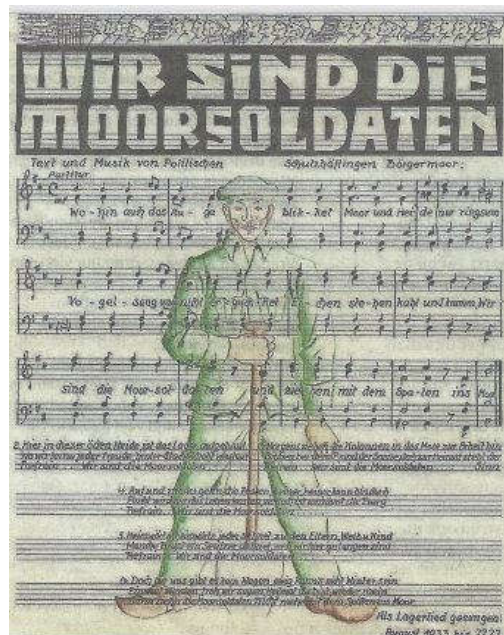
De gevangenen moesten loodzware arbeid verrichten, maar die inspireerde enkelen ook tot het

maken van het Moorsoldatenlied. Een lied dat dat zwoegen beschrijft. De communistische dichter Johann Esser en acteur Wolfgang Langhoff schreven de tekst, Rudi Goguel componeerde de muziek. Een communistisch kunstenaar, Hanns Kralik, maakte een tekening (al was dat misschien niet bij de eerste versie) die de tekst en de noten sierde. Vier gevangenen die hun creativiteit niet kapot lieten maken.

„En op 27 augustus werd het voor het eerst uitgevoerd en gezongen, in het kamp zelf”, vertelt Martin Koers. „Door 16 gevangenen. Die hadden het ingestudeerd. De bewakers waren er ook bij, die vonden zo'n bijeenkomst goed, toen nog wel.”

*Wohin auch das Auge blicket/
Moor und Heide nur ringsum/
Vogelsang uns nicht erquicket/
Eichen stehen kahl und krumm.*
Dat eerste en de volgende coupletten werden toen dus, op die zomerdag, voor het eerst 'officieel' gezongen. Voor het eerst en het laatste, als het aan de leidinggegenden in het kamp lag. Die waren bij nader inzien toch niet zo gecharmeerd van het lied en verboden het.

Maar een lied laat zich niet wegstoppen. De gevangenen bleven het stiekem zingen. En toen enkelen van hen naar een ander kamp werden overgeplaatst, verspreidde het zich verder. Het ging ook de Duitse grens over, werd gezongen tijdens de Spaanse Burgeroorlog, door tegenstanders van Franco. „Na de oorlog bleef het wereldwijd gezongen en vertaald worden”, weet Koers. „En dat is nog altijd het geval. Er zijn inmiddels honderden versies in vele talen.” Nederlandse versies zijn er natuurlijk ook. *Waarheen wij ook mogen kijken/zien wij veen en hei rondom/Vogelzang kon ons niet verblijden/Bomen staan er kaal en stom.*

Mijnheer Dinges weet niet wat swing is

Hebben jullie dat ook wel eens?

Plotseling schiet je een melodie en een stuk tekst te binnen van jaren geleden?

“Mijnheer Dinges” werd gezongen door het duo Johnny & Jones. Een jazz duo. Johnny & Jones was de artiestennaam. De ene heette Nol (Arnold Simeon) van Wesel en trad op als Johnny, de ander Max (Salomon Meyer) Kannewasser als Jones. Ze waren Joods.

Ze werkten voor de IIe Wereldoorlog bij de Bijenkorf. En ze werden in 1934 ontdekt tijdens een personeelsfeest. Twee jaar later gaven ze hun baan op en begonnen met optredens. Mijnheer Dinges was hun grootste hit. Ze maakten jazzy liedjes, begeleid op gitaar. Hun teksten steevast uitgesproken met een Amerikaans accent, kenmerkten zich door humoristische parodieën op de actualiteit. Vanaf 1937 traden ze regelmatig op voor de VARA. Ze waren mateloos populair.

Tijdens de IIe Wereldoorlog mochten ze van de Duitse bezetter alleen nog voor Joods publiek optreden. Vanaf 1941 helemaal niet meer. In 1943 werden ze samen met hun echtgenotes opgepakt en naar Westerbork gebracht.

In het kamp traden ze nog slechts eenmaal op onder de naam Johnny und Jones. Daar schreven ze de “Westerbork serenade”. Vergelijkbaar met het lied “die Moorsoldaten” dat in de Emslandlager ontstond.

Op 4 september 1944 werden ze op transport gesteld. Het was één van de laatste transporten uit Westerbork. Via de kampen in Theresienstadt, Auschwitz, Sachsenhausen en Ohrdruf kwamen ze uiteindelijk in Bergen Belsen terecht. Daar stierven ze door uitputting in de laatste oorlogsdagen van 1945.

Jaren later, in 1983 maakte de VARA een radiodocumentaire over hen. In 2001 werd tijdens het Holland Festival een kameropera opgevoerd, Johnny & Jones. In 2021 verscheen het boek “Johnny and Jones, van tieneridool tot nazislachtoffer van der hand van Cees de Reus.

Gerrit Eerland

Adem en Stem

*"Je ademhaling is heel belangrijk
om je stem krachtig en fit te houden"*

*Tijdens zingen haal je dieper adem waardoor
er meer zuurstof wordt opgenomen*

*Slik slijm liever weg, kuchen en keelschrapen
is slecht voor je stembanden*

Tips voor ontspannen zingen

Houding. Zorg dat je stevig staat met de voeten onder de heupen en ontspannen knieën die niet helemaal gestrekt zijn. Als dat niet lukt, is op een stoel zitten ook prima. Verder: borst vooruit en open, de schouders een beetje naar achteren, je hoofd recht boven je lichaam.

Buikademhaling. Je stembanden zijn twee kleine spieren die door lucht gaan trillen, daar zorgt je ademhaling voor. Adem in door je buik als een ballon vol te laten open, die zet hierbij uit. Bij de uitademing loopt de ballon langzaam leeg, daardoor wordt je buik weer plat. Oefen dit een paar keer en leg je handen op je buik zodat je de beweging voelt.

Opwarmen. Net als bij sporten is een warming-up van je spieren belangrijk. Dit kun je doen door te neurien op verschillende hoge en lage tonen, of door een liedje te hm'en in plaats van de woorden te zingen. Zorg dat je ademhaling ontspannen blijft.

Oefening baart kunst. Hoe vaker je zingt, hoe sterker je stem wordt en hoe beter je conditie.

Lesje stemband

Je stembanden liggen tegenover elkaar in je strottenhoofd, dat op zijn beurt in de hals zit, tussen je keelholte en je luchtpijp. Het strottenhoofd bestaat uit stukjes kraakbeen en spieren en is vanbinnen bekleed met slijmvlies. Elke stemband bestaat uit drie lagen weefsel: een spier, daarbovenop een gellaag en aan de buitenkant slijmvlies. De twee stembanden vormen samen een gordijntje. Staat dit breed open, dan stroomt de lucht er vrij doorheen en is er geen geluid. Om te praten, breng je de stembanden tegen elkaar. De lucht die je dan uitademt duwt ze uiteen en laat ze trillen. Zo produceer je luid, dat je door articulatie omvormt tot spraakklanken. Ook zingen doe je met je stembanden.

Asser koor viert honderdjarig jubileum

Het Asser Mannenkoor eeuwig jong

Dit jaar bestaat het Asser Mannenkoor honderd jaar. Henk Bessems en Gerrit Eerland schreven een artikel over hun koor. Net als de meeste andere leden van het zo'n veertig zangers tellende Asser Mannenkoor voelen ze zich er al vele jaren prima thuis. Met plezier citeren ze uit een beroemd lied van Johann Gottfried Seume dat het Asser Mannenkoor regelmatig tijdens promotieconcerten als canon samen met het publiek zong: "Wo man singt, da lass dich ruhig nieder, böse Menschen haben keine Lieder."

tekst: Henk Bessems en Gerrit Eerland

In 1922 telde Assen zo'n 17.000 inwoners. De Eerste Wereldoorlog was net afgelopen. Nederland was neutraal geweest, maar niettemin was er tijdens de oorlog en daarna schaarste aan levensmiddelen en brandstof. Tijdens de oorlog waren er circa een miljoen

Belgische vluchtelingen in ons land, waarvan ook enkele honderden in Assen. Daarna was Nederland in een zware economische crisis terechtgekomen met als gevolg geweldige bezuinigingen. Ook in Assen was dat voelbaar.

Het Concerthuis aan de Vaart rond 1935, waar het Asser Mannenkoor in 1922 werd opgericht. (Drents Archief, collectie gemeente Assen)

eeuwig jong

Een dagtocht naar Amsterdam in 1935. (collectie Asser Mannenkoor)

Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1919 mochten voor het eerst alle mannelijke Nederlanders van 23 jaar en ouder naar de stembus. De Sociaal-Democratische Arbeiderspartij haalde in Assen maar liefst 37 procent van de stemmen en werd in één klap de grootste partij. Voor het eerst leverde de partij een wethouder. Het collegeprogramma droeg duidelijk sporen van de aanwezigheid van de SDAP in het college: nadruk op volkshuisvesting, schoolgeld naar draagkracht, aandacht voor speeltuinen en openbare toneelvoorstellingen. Door de slechte economische situatie kwam hier weinig van terecht. Het Burgerlijk Ambestuur en de werkverschaffing vergden de meeste aandacht. Dat nam in de jaren daarna alleen maar toe.

Oprichting

Het was in die bijzondere tijd dat er op 8 juni 1922 achttien mensen bij elkaar kwamen in de bovenzaal van het Concerthuis (later De Kolk, tegenwoordig De Nieuwe Kolk). Ze besloten een mannenkoor op te richten. In totaal 35 mensen hadden aangegeven lid te willen worden. Het daadwerkelijke besluit volgde een aantal maanden later, zoals de Provinciale Drentsche en Asser Courant op 18 september meldde: "Gisteravond is hier ter stede een mannenkoor opgericht dat zonder eenige kleur of stand, noch rang, uitsluitend de edele zangkunst wil beoefenen. Tot voorlopige bestuurders zijn gekozen de heeren Kleuskens, Van Staveren, Gubbels, Weli

en Ringenaldus. De heer A. Luinge zal voorlopig als directeur van dit mannenkoor, waarvoor nog een naam moet worden gekozen, optreden. Binnenkort zal er een vergadering worden uitgeschreven waarop verdere huishoudelijke punten behandeld zullen worden, doch waarbij allereerst het stemmenmateriaal onderzocht zal worden. Dat er maar vele goede mannenzangers komen zullen!"

Al eerder waren er mannenkoren in Assen geweest. Koorzang werd in de loop van de negentiende eeuw populair in Nederland. In de eeuwen daarvoor was koorzang iets voor in de kerk en werd het vooral door de elite beoefend. Zo zong in 1895 het 'Assen's Mannenkoor' bij een openluchtspel in de Ballooër kuil in aanwezigheid van koningin Wilhelmina en haar moeder Emma.

Alle voorgaande koren was een kort leven beschoren. Het nieuwe koor, dat overigens gewoon het Asser Mannenkoor zou blijven heten, heeft het tot nu toe in elk geval honderd jaar volgehouden.

Repetities

Een koor moet repeteren, want oefening baart kunst! Dus regelmatig repeteren, liefst op een vaste avond. Voor het Asser Mannenkoor werd dat tot op de dag van vandaag de donderdagavond.

Het Asser Mannenkoor heeft voor zijn repetities heel Assen rondgezworven. Het begon in het Concerthuis en na de mobilisatie in 1939 ging het koor naar café Wolthekker aan de Brinkstraat, café Groenewold aan de Brink en uiteindelijk naar Boele Geerts aan de Groningerstraat. Vanaf 1941 lagen de activiteiten stil. Na de oorlog werd er tot 1957 gerepeteerd in de

zaal van restaurant De Hertenkamp. Daarna volgden de locaties elkaar snel op: de Muziekschool aan de Beilerstraat, de kantine van Stork Pompen aan de Nijlandstraat, de kantine van de Drentsche en Asser Courant aan de Torenlaan, dansschool Jongepier aan de Collardslaan en het Zusterhuis aan de Markt. In 1963 kwamen de repetities terug bij de Muziekschool, in 1975 gevolgd door De Kern aan de Oranjestraat. In 1988 ging het koor even buiten de gemeentegrenzen naar café De Aanleg in Deurze. Vanaf 1995 werd er gerepeteerd in het (nieuwe) ICO en nu alweer een aantal jaren in De Schulp aan de Buizerdstraat.

Dirigenten

In 1895 kwam met het Eerste Regiment Infanterie ook het muziekkorps dat bij de regimentstaf hoorde naar de Asser kazernes. In de jaren die daarop volgden, drukten de muzikanten van de Stafmuziek duidelijk hun stempel op het Asser culturele leven. Vanaf het begin waren er ook innige banden tussen de kapel, die we nu kennen als de Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso, en het Asser Mannenkoor. De kapel werd hofleverancier van dirigenten voor het koor.

Eerst was koorlid A. Luinge korte tijd dirigent, zoals we eerder in de krant lazen. Hij werd opgevolgd door pianoleraar Leendert van Aalst die aan de Asser Muziekschool verbonden was. Vanaf 1928 kwamen de dirigenten H. van Velzen, C. Binnenwijzend en M. Seerden uit de Stafmuziek. In 1952 werd weer een pianoleraar van de Muziekschool dirigent, namelijk Jean Philippe Kuster. In 1962 nam Egbert Scholten het stokje van hem over. Hij was solo-fluitist bij de Johan Willem Frisokapel en bleef 24 jaar dirigent van het Asser Mannenkoor. In de stad kreeg hij ook bekend-

Het Mannenkoor opgesteld in de letters AMK bij het 75-jarig bestaan in 1997. (collectie Asser Mannenkoor)

heid als beiaardier van het carillon op het stadhuis. Veel muzikanten van de JWF-kapel verleenden medewerking aan concerten van het koor. Op zijn beurt heeft het koor ook meegewerkt aan de activiteiten van de kapel, zoals in de jaren tachtig de Triantha-shows. Na Egbert Scholten volgden in 1986 Dick Dijk, in 1998 Gè de Wit, in 2008 Bert Lammers en sinds 2018 staat het Asser Mannenkoor onder leiding van Marco Warta.

Activiteiten

Om de sociale cohesie binnen het koor te bevorderen - en daarmee hopelijk ook de duur van het lidmaatschap - werden en worden er allerlei activiteiten georganiseerd voor de leden. De eerste keer dat daarover iets in de verslagen vermeld werd, was 'de traditionele gezellige avond' in 1927, waarbij uit de toevoeging wel blijkt dat het niet de eerste was.

Op deze avonden werd er gedanst, maar ook sjoelen, bingo en kaarten stonden soms op het programma, evenals een toneelstuk door een Asser toneelvereniging. Waren er in een jaar meerdere optredens, dan werd de jaarlijkse feestavond wel eens overgeslagen. Vanaf 1931 was er ook regelmatig sprake van een reisje, in het genoemde jaar naar Bentheim. Vier jaar later was het reisdoel Amsterdam met daarbij zelfs een rondvlucht vanaf Schiphol.

Tijdens de oorlog zegden alle leden hun lidmaatschap van het koor op, maar de vereniging en het bestuur bleven bestaan. Na de oorlog ging het koor weer repeteren. Er werden activiteiten georganiseerd als fiets-tochtjes en avondwandelingen. Vanaf 1948 mochten de dames ook mee als er een uitstapje was.

Tot 1960 was er bijna jaarlijks een feestavond, met verloting en bal na. Toen in de jaren zestig geleidelijk bij steeds meer mensen de televisie zijn intrede deed raakten de reisjes, uitstapjes en feestavonden steeds meer in onbruik. Alleen de nieuwjaarsreceptie ging (bijna) altijd door, met een hulding van de jubilarissen, een buffetdiner, het optreden van een zanger of muziekgroep en een tombola.

In de jaren zeventig kwamen er weer meer activiteiten; niet in de laatste plaats doordat er een activiteitencommissie in het leven werd geroepen. De uitstapjes werden concertreizen en er ontstond een nieuwe traditie in de vorm van een jaarlijkse barbecue, die eind jaren negentig voor het eerst georganiseerd werd in de tuin van koorlid Lessche Lesschen.

Feestjes en uitstapjes kosten natuurlijk wat, dus heeft het Asser Mannenkoor in de loop van zijn bestaan tal van acties verzonden om de verenigingskas te spekken. Dat varieerde van avondwerk bij Conservenfabriek Wilco en worsten inpakken bij

Reclame voor het concert van het Asser Mannenkoor met The Saint Petersburg Concert Singers op 15 april 2005. (collectie Asser Mannenkoor)

Coveco tot oud papier ophalen, loten verkopen en het organiseren van rommelmarkten. Tegenwoordig zijn er nog twee jaarlijkse acties. Dat zijn het verkopen van potgrond in het vroege voorjaar en allerlei hand-havingsactiviteiten tijdens de Superbikeraces op het TT-circuit eind april. Mede door deze acties is het koor nog steeds niet afhankelijk van (gemeentelijke) subsidies en hoeft de contributie niet jaarlijks verhoogd te worden.

Een andere manier om de betrokkenheid bij het Asser Mannenkoor te verhogen is om zoveel mogelijk leden actief bij het reilen en zeilen van de vereniging te betrekken. Naast het bestuur telt het koor vele commissies, variërend van de muziekkeuze tot de organisatie van de potgrondactie en van de technische realisatie van concerten tot het verzorgen van het (inmiddels digitale) verenigingsblad.

Concerten

Uiteraard zijn er tal van optredens te memoreren in de loop van het bestaan van het Asser Mannenkoor. Zo gaf het koor muzikaal acte de présence bij de Asser viering van het huwelijk van Juliana en Bernhard in 1937 met een concert in het Concerthuis. Ook het bezoek van het koningspaar in 1950 luisterde het koor mede op, onder andere door staande rond de stoep van de Abdijkerk, waar Juliana en Bernhard het defilé hadden afgenomen, het Wilhelmus te zingen, gevolgd door 'Zij leven lang'.

In 1955 gaf het Asser Mannenkoor een concert op de Drenthe-dag van de Nationale Energiemanifestatie E55 in Rotterdam. Vanaf die tijd werden er regelmatig

Het vaandel van het Asser Mannenkoor. (foto: Reint Hofkamp)

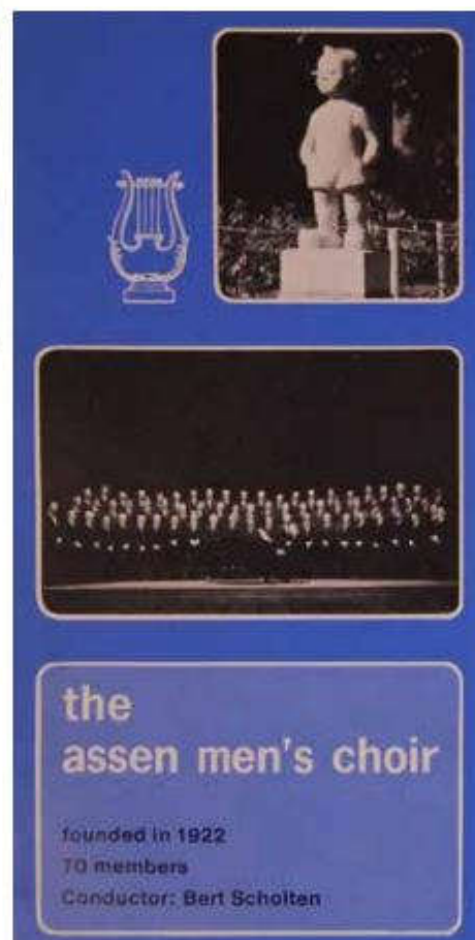
concertreizen gemaakt; niet alleen binnen Nederland, maar ook naar bijvoorbeeld Wenen, Erfurt en Weimar, naar Newcastle zelfs drie keer. Vaak waren het uitwisselingsconcerten, waarbij de bezoekers werden ondergebracht bij koorleden thuis. Deze directe persoonlijke contacten zijn in de loop der jaren steeds meer uit de mode geraakt. De jongste uitwisseling dateert alweer van 2014 en 2016 met De Sevensanghers uit Sevenum.

Bij deelname aan zangconcoursen gaat het om elkaars prestatie te meten en prijzen te winnen en daar heeft het Asser Mannenkoor ook regelmatig aan meegedaan. Hoofdprijzen heeft het koor nooit gewonnen, wel twee keer zilver bij concoursen in Assen en Meppel. De laatste decennia hebben de concoursen plaatsgemaakt voor de meer ontspannen zangersfestivals. Aangezien het aantal koren in snel tempo terugloopt - vooral sinds de coronatijd - zal ook dit verschijnsel waarschijnlijk geen lang leven beschoren zijn.

Kerstconcerten gaf het Asser Mannenkoor in het verleden regelmatig, bijna jaarlijks zelfs, maar hier zat de afgelopen tien jaar behoorlijk de klad in door de overdaad aan concerten in december. Sinds jaar en dag luistert het koor jaarlijks een kerkdienst muzikaal

op in De Duif, het pastoraal centrum van Vanboeijen. Ook treden koorleden regelmatig op in verzorgingstehuizen om de bewoners een aangename zangmiddag te bezorgen.

Vanaf 2004 wordt elk jaar het Potgrondconcert gegeven als dank aan alle mensen die potgrond hebben gekocht bij de jaarlijkse actie om de verenigingskas te spekken. Normaliter is de repetitieruimte daarbij goed bezet met publiek, maar in 2012 was er iets bijzonders aan de hand. Het Asser Mannenkoor gaf toen zijn Potgrondconcert in het net geopende theater De Nieuwe Kolk waar maar liefst achthonderd mensen het concert kwamen bijwonen.

Een speciale folder ter gelegenheid van het bezoek aan het Felling Male Voice Choir in een voorstadje van Newcastle, 4 tot 7 mei 1979. Een jaar eerder zijn de leden van dat koor in Assen geweest. Naast informatie over het Asser Mannenkoor is in de folder ook informatie over Assen en Drenthe opgenomen. Alle leden van het Engelse koor en de bezoekers van het concert dat het Asser Mannenkoor in Newcastle gaf hebben een exemplaar van de folder gekregen. (collectie Asser Mannenkoor)

Veranderingen

De huidige trend is het projectkoor waarbij je je slechts voor een beperkte tijd aan een koor verbindt. Het Asser Mannenkoor heeft hiervoor sinds een jaar of tien een eigen variant: de theaterproductie, waarbij je je ook als projectlid kunt verbinden aan het koor. Het format ontstond in 2014 met de voorstelling Oriënt Express, waarin onder andere de volksdansgroep Trianthella en de klezmerband Mesjogge samen met het koor een rol speelden. Hiervoor kon zelfs een externe regisseur worden aangetrokken. Inmiddels is dit format al enkele keren toegepast en ook het honderdjarig jubileum in november 2022 gaat op deze manier worden uitgevoerd.

Toen in het afgelopen decennium twaalf koorleden een aantal keren apart een concert gingen geven, was dat voor enkele leden aanleiding het lidmaatschap op te zeggen omdat ze geen koor binnen het koor wilden. Ook de repertoirekeuze zorgde de afgelopen jaren voor enkele opzeggingen. Dirigent Bert Lammers begon het traditionele mannenkoorrepertoire met klassiekers als 'Ritters Abschied' van Johanna Kinkel en het 'Chor der Priester' uit de Zauberflöte van Mozart te vervangen door een modernere muziekkeuze en zijn opvolger Marco Warta ging daar in 2018 mee door. Momenteel is de geijkte oude muziekkeuze grotendeels vervangen door meer contemporaine nummers. Gelukkig zijn de meeste koorleden meegegaan met deze ontwikkeling.

Tot slot

Vanaf de oprichting in 1922 tot de Tweede Wereldoorlog kende het Asser Mannenkoor een gestage groei naar zo'n vijftig leden. Na de oorlog was sprake van bijna een verdubbeling toen het ledental snel opliep naar meer dan negentig leden in 1950. Vanaf 1990 kreeg het koor – net als vrijwel alle andere koren in Nederland – te maken met de gevolgen van de vergrijzing. Het ledental liep heel geleidelijk weer terug naar onder de vijftig.

Ook voor het Asser Mannenkoor zorgde Covid-19 voor moeilijke tijden. Voorzitter Walter Zijlstra overleefde de besmetting niet. Er kon fysiek niet gerepeteerd worden, maar er was elke donderdag een online repetitie waaraan de helft van de leden deelnam. In tegenstelling tot wat veel andere koren overkomen is, overleeft het Asser Mannenkoor de coronacrisis. Er meldden zich zelfs enkele nieuwe leden aan. Momenteel is het ledenaantal redelijk stabiel rond de veertig. Bestuur en leden zien met vertrouwen de nabije toekomst tegemoet, over de toekomst op de lange termijn wordt nog niet gespeculeerd. Het komt zoals het komt. Er is eerst een jubileum te vieren.

De geschiedenis van het koor is uitgebreid beschreven in het boekje *90 jaar Asser Mannenkoor - Saamhorigheid en erkenning* uit 2012 met teksten van Roelf Boerma, Willem Koekoek en Wim van der Ploeg.

Het Asser Mannenkoor zingt bij een feestavond van de Asser Historische Vereniging in 2003 het 'Asser Stedelijk'. (foto: Bernd Otter)